

Posudek vedoucího na rigorózní práci Mgr. Daniela Viduny „Testamentární posloupnost v římském právu a její reflexe v českém právu“

S vydáním nového občanského zákoníku se zvýšil zájem o ta témata z římského práva, která mají určitý přesah do soudobé právní úpravy. Možná překvapivě tomu tak je zejména v rámci práva dědického. Nicméně z hlediska římského práva je to tendence zcela pochopitelná – důraz, jaký kladli římscí právníci na instituty této oblasti práva, byl nejen značný, ale je také obecně znám.

Předložená rigorózní práce má 169 stran vlastního textu a doprovázena je celkem 219 poznámkami pod čarou. Její nedílnou součástí tvoří také obvyklý a vyžadovaný Seznam použité literatury a pramenů. V něm nalezneme nejen základní díla české romanistické literatury, ale vzhledem k zaměření práce, také na odbornou literaturu věnovanou současné právní úpravě. V oddíle Prameny pak je nejen Zákon XII desek, Gaiovy Instituce a Corpus iuris civilis, ale také zákony a mnoho judikátů nejen nejvyššího soudu, ale i soudů krajských a městských.

Práce je rozdělena do Úvodu následujících šesti kapitol a Závěru. Po krátké a informativní kapitole nazvané „Pojem a funkce dědického práva“ se již autor věnoval otázkám spojeným s testamentární posloupností, a to jak v římském právu, tak i dalším vývoji tohoto delatačního důvodu v našich dějinách, přičemž se na tento problém soustředil z hlediska jeho novější úpravy. Přehlednost práce nepochybně zvyšuje, že následující kapitoly mají stejnou strukturu, takže je možné bez větších obtíží sledovat vývoj jednotlivých institutů spojených se závětí. Výklady jsou vždy uvedeny pojednáním o dědické posloupnosti a poté následuje vylíčení přijetí a odmítnutí pozůstalosti, ochrana dědiců. Jádrem každé kapitoly je vždy subkapitola nazvaná „Závěť“, v níž jsou probírány následující otázky: pojem a účel závěti, její formy, zrušení a neplatnost. Závěrem je vždy popsána posloupnost proti závěti.

Kromě římského práva se autor této rigorózní práci věnoval v chronologickém pořádku vývoji právní úpravy zkoumané problematiky na území našeho státu počínaje rokem 1811. Druhá kapitola je tedy zaměřena na ABGB. Poté následuje vylíčení testamentární posloupnosti v zák. č. 141/1950 Sb., zák. č. 40/1964 Sb. a závěr tvoří nejnovější pojetí tohoto institutu (zák. č. 89/2012 Sb.).

Samotný závěr je pak shrnutím a poukázáním na římskoprávní vlivy, které můžeme v moderních zákonících vysledovat. Posuzovaná rigorózní práce splňuje všechny formální náležitosti a nenalezl jsem zde žádné faktické chyby. Římskoprávní prameny jsou citovány v souladu se zvyklostmi zavedenými v rámci právní romanistiky. Celkově práci hodnotím jako velmi kvalitní vylíčení vývoje testamentární posloupnosti.

Rigorózní práci doporučuji k ústní obhajobě.

V Praze 28. 5. 2015

prof. JUDr. Michal Skřejpek, DrSc.